

RYHMÄPUHEENVUORO SDP 26.5.25, TILINPÄÄTÖS 2024

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut, virkahenkilöt ja muut läsnäolijat

KATSAUS MENNEESEEN:

Vuosi 2021

Vuonna 2021 elimme koronan ja Kaipolan tehtaan sulkemisen jälkimaininkeja. Suuri huoli oli siitä, miten siellä olleet henkilöt työllistyvät ja tottakai tällä oli myös vaikutus kaupungin talouteen. Olen vuoden 2021 tilinpäätös puheenvuorossa kuitenkin kirjoittanut, että Kaipolan tehtaan lakkauttamisesta johtuvat kerrannaisvaikutukset työllisyyteen ovat jääneet pelättyä pienemmäksi.

Vuonna 2021 kaupunginhallitus päätti itse selvittää; onko sillä toimintakykyä, luottamusta vai pitääkö kaupunginhallitus erottaa. Tämän vuoksi huhtikuussa 2021 perustettiin tilapäinen valiokunta asian selvittämiseksi. Valiokunta totesi tuolloisen kaupunginhallituksen epäonnistuneen työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä huolehtimisessa, kun useat viranhaltijat olivat kokeneet tulleeensa työssään uhatuksi. Kaupunginvaltuusto käsitteli asiaa 24.5.21 kokouksessaan ja erotti kaupunginhallituksen sekä samaisessa kokouksessa valitsi uuden kaupunginhallituksen.

Vuodelle 2021 tehty talousarvio tehtiin niukasti positiiviseksi. Lisätalousarvioin myötä, kuitenkin talousarvio erinäisten asioiden jälkeen oli noin -1,5 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2021 tilikauden tulos, kun luetaan liikelaitokset mukaan, oli ylijäämäinen n. 0,33 milj. euroa.

Vuosi 2022

Vuodesta 2022 itselle on päälimmäisenä jäänyt mieleen Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaa vastaan 24.2.2025. Tämän seurauksena myös Suomen turvallisuustilanne järkkäsi voimakkaasti ja se näkyi eri toiminnoissa. Vuoden 2022 loppuun mennessä Jämsään oli sijoittunut n. 500 ukrainalaista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirron valmistelua hyvinvointialueelle tehtiin koko vuoden ajan. Tammikuussa järjestettiin aluevaalit, joiden jälkeen hyvinvointialueen toimielimet pääsivät käynnistämään toimintansa. Jämsä teki valmistelutyötä kahteen suuntaan, kun Kuhmoisten sotepalvelut saateltiin Pirkanmaan hyvinvointialueelle ja Jämsän omat sote-toiminnot Keski-Suomen hyvinvointialueelle

Vuonna 2022 teimme merkittävän alijäämän n. -7,5 milj. euroa ja tämän vuoksi kumulatiivinen ylijäämä muuttui alijäämäksi n. -3,5 milj. euroa.

Vuosi 2023

Pitkäaikaisen talousjohtajamme siirtyessä eläkkeelle sekä myös tiedossa olevan hallintojohtajan eläköityminen, yhdistimme nämä virat ja perustimme konsernipalvelujohtajan viran. Tähän virkaan valitsimme maaliskuussa 2023 Vesa Urtin.

Kävimme kiivasta keskustelua, kuten lähes jokaisena viimeisinä vuosina, kyläkouluista ja niiden säilyttämisestä.

Vuoden 2022 alijäämän johdosta talouden nyörejä kiristettiin. Syksyllä 2022 kaupunginhallitus esitti kunnallisveroon korotusta 0.5% , mutta valtuusto päätti nostaa veroa kuitenkin 1% verran. Verotulojen lisääntyessä tilinpäätös 2023 muuttui ylijäämäiseksi +1,2milj. euroa. Tästä syystä kumulatiivinen alijäämä oli -2,3 milj. euroa.

Vuosi 2024

Vuoden 2024 merkittävä asia meillä oli kaupunginjohtajamme Hanna Helasteen irtisanoutuminen. Saimme kuitenkin rekrytoitua uuden kaupunginjohtajan Jori Reijulan, joka aloitti tehtävässään alkuvuodesta 2025. Draamaa ei puuttunut tästä valtuuston kokouksesta, sillä Jori tuli valittua kahden äänen enemmistöllä parin äänestyskerran jälkeen.

Sote-palveluiden siirryttyä vuonna 2023 hyvinvointialueille peruskuntaan jäi sivistys-, elinvoimatoimet sekä vastuu hyvinvoinnista. Tämä muutos on merkittävä kuntien historiassa. Lisäksi nykyinen hallitus on käynnistänyt ohjelman julkisen talouden parantamiseksi, tällä ohjelmalla on merkittävä vaikutus kuntien talouteen, kuten myös yksittäisten ihmisten elämään. Nykypäivässä jos mikään on varmaa, niin se on muutos. Niimpä vuonna 2024 valmistauduttiin ottamaan vastaan työvoimapalvelujen järjestämisvastuu Keski-Suomen TE-toimistolta. Jämsä sai vastuukunta roolin Eteläisen Keski-Suomen työllistämisalueelta johon kuuluu Joutsa, Keuruu, Luhanka, Multia, Mänttä-Vilppula, Petäjävesi ja Toivakka.

Yksi suurimpia muutoksia viimevuonna, itseasiassa lähes päivälleen sitten (27.5.24) oli myös Jämsän valtuuston koon pienentäminen 43:sta 31, joka tulee nyt kesäkuun alusta voimaan. Tätä myötä myös lautakuntien koot pienevät.

Henkilöstö on kaupungin keskeisin voimavara. Jämsän vakinaisen henkilöstön keski-ikä 31.12.24 oli noin 50 vuotta. Tämä on suhteellisen korkea ja huoli herääkin siitä, miten tulevaisuudessa saamme rekrytoitua osaavaa henkilöstöä meille.

Viime vuonna kaupungin henkilöstömäärä on vähentynyt merkittävästi lähes 37 henkilöä. Pidämme tätä kohtuullisen suurena määränä. Huolestuttavaa on myös, että terveysperusteiset poissaolot ovat lisääntyneet. Liekö näillä jokin yhteys, onko työnkuorma liian suuri?

Taloustilanne vuonna 2024 näytti alkuvuodesta todella huonolta. Alijäämää oli kertynyt n 2,3milj ja vuoden 2024 talousarvio näytti, että sitä tulee kertymään vähintäänkin saman verran lisää. Kuitenkin verotulojen ylittyminen ja talouden tasapainottamisohjelmassa onnistuminen sai aikaan sen, että tulos näytti lähes 4milj euroa paremmalta kuin talousarvioissa. Jämsän kaupungilla oli oikeusasioita käräjäoikeudessa ja niiden päätökset olivat kaupunkiin nähden epäedulliset. Nämä käräjäoikeuden "negatiiviset" päätökset Jämsän kaupungin kannalta "söivät" hyvää tulosta. Tilikausi jää kuitenkin ylijäämäiseksi n. 0,3 milj. euroa.

Kuten tarkastuslautakunta toteaa lausunnossaan vakaan talouden vuosikate tulee olla vähintään pitkäaikaisten lainojen lyhennysten ja poistojen suuruinen. Nyt vuosikate kattaa poistot. Kuten myös huomaamme, että taloutemme on ollut hyvin epävakaa ja sen ennustaminen on varsin vaikeaa, vaikka konsernipalvelujenjohtaja onkin tehnyt erittäin hyvää työtä sen eteen.

Toivotamme uudelle valtuustolle kaikkea hyvää, tulevista vuosista ei tule talouden näkökulmasta helppoja ja vaikeita valintoja tulee varmasti eteen.

SDP:n valtuustoryhmä haluaa kiittää henkilöstöä hyvin tehdystä työstä ja toivoo erittäin hyvää sekä rentouttavaa kesää kaikille. Kiitos!